

11

Hvor boede de?

I arbejdet med ens slægt finder man som udgangspunkt ud af, hvor familien boede i form af et sogn og som regel også hvilken landsby inden for sognet. Men ofte vil vi rigtig gerne finde ud af, hvor præcist dette hus eller denne gård var placeret – ja, måske findes der stadig bygninger eller rester af bygninger, der stammer fra den tid, hvor ens familie boede der.

Alternativt kan det være, at man er flyttet ind i et ældre hus, og så begynder man at spekulere over, hvem der i øvrigt har boet i dette hus tilbage i tiden.

En amerikansk familie nåede lige at se en af slægtens ejendomme fra 1800-tallet i Danmark, inden huset formodentlig blev revet ned.

I dag er vi vant til, at alle ejendomme og lejligheder m.v. har en entydig adresse, som identificerer stedet, hvor man bor. Men det er faktisk en relativt ny opfindelse, særligt på landet. Først i løbet af 1970'erne kom der vejnavne og husnumre generelt på landet. Indtil da var fx "Harald Jensen, Gredstedbro pr. Ribe" nok til, at alle kunne finde ham, også landpostbuddet.

Går man tilbage i tiden, er man derfor nødt til at bestemme lokaliteterne på en anden måde, og her kommer jorden ind i billedet. Alle huse og gårde lå på et stykke jord, og allerede fra 1600-tallet fik man opdelt jorden i identificerede jordstykker – en såkaldt matrikel. Det er nemlig ikke kun i dag, at det offentlige interesserer sig for at opkræve skatter på jorden; det har eksisteret i hundreder af år, og gjorde det nødvendigt at have styr på jordstykkerne.

Matrikler og ejerlav

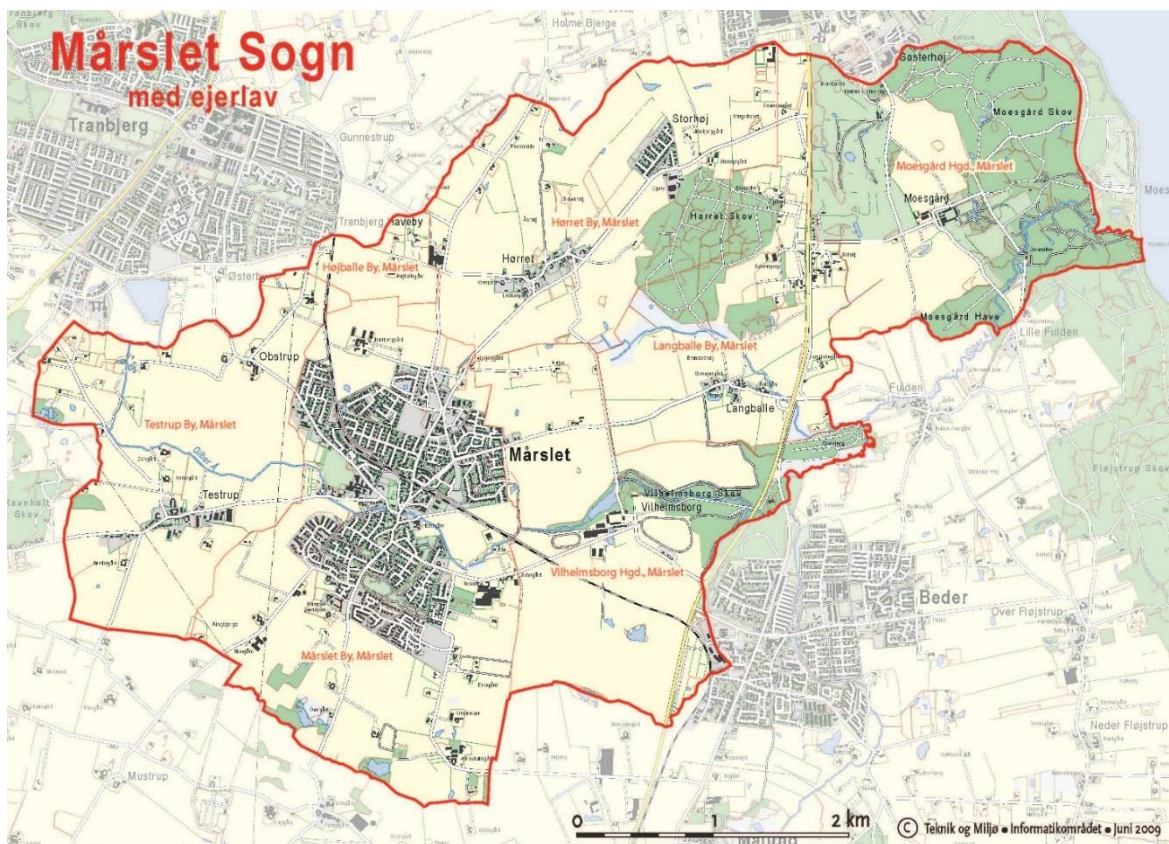
Fra 1662 og i årene efter fik man for første gang opdelt jorden på landet i en matrikel, der blandt andet indeholdt oplysninger om ejendommens ejer, bruger (fæster), størrelse og hartkorn, det vil sige hvor stort udbytte, man vurderede, at jorden kunne give. Det blev grundlaget for udskrivning af jordskatter, ligesom det sker i dag med grundværdien af en grund.

Igen i 1688 gennemførte man en opmåling af landets jorder, men der skulle gå helt frem til 1844, inden den nuværende matrikulering på landet blev gennemført – den, der gav de matrikelnumre, som stort set anvendes i dag. Den dækker dog ikke Sønderjylland, der var en del af Slesvig. Her blev jorden ikke matrikuleret før i 1900-tallet.

Matrikelnummeret i sig selv er dog ikke tilstrækkeligt. Der findes mange grunde med matrikelnummer 4 i landet. Nummereringen knytter sig til et ejerlav, således at nummerserien af matrikler starter forfra i hvert ejerlav, typisk fra nummer 1. Til gengæld er navnet på ejerlav

plus matrikelnummer entydig, således at man ved helt præcist, hvor den pågældende jord og dermed ejendom befinder sig.

Ejerlavet er en mindre inddeling end sognene, så hvert sogn vil typisk indeholde flere forskellige ejerlav.

Mårslet Sogn med ejerlavene indtegnet med tynde, røde linjer

I København og købstæderne er historien om matriklerne en lidt anden. Her havde man som regel sin egen nummerering af ejendommene. Således i København, der fra gammel tid har været inddelt i kvarterer (svarende til ejerlav), og hver grund i kvarteret havde et entydigt matrikelnummer, der identificerede grunden i forhold til de andre i kvarteret.

Matrikelnumrene i København blev indført i 1689, men de blev ændret i 1756 og igen i 1806. Ofte ser man fra den tid et gadenavn og et nummer, der således er matrikelnummeret og ikke husnummeret. De nuværende husnumre blev først indført i København i 1859.

Matrikuleringen fra 1844 arbejdede med hele tal, altså 1, 2, 3, 4, 5 osv. Men efterhånden som tiden gik, blev matrikler delt op eller jord blev solgt fra til nabogården. Det blev ordnet ved, at man tilføjede små bogstaver til matrikelnumrene. Matrikel 1 blev således til 1a og 1b, og hvis matrikel 1b senere blev opdelt, fik man matrikelnumrene 1ba, 1bb, 1bc, 1bd osv.

Der er flere måder at finde matrikelnumre på, og det skal vi se nærmere på i dette kapitel.

Fra matrikel til adresse, og omvendt

Med to forskellige systemer gennem historien – matrikelnumre og vej/husnumre – er der behov for at kunne oversætte mellem de to systemer. Det kan man via siden ois.dk. Med i købet får man diverse oplysninger om de forskellige ejendomme.

Vi ser først på at finde den nuværende adresse, når man har et matrikelnummer.

Som anført ønsker vi at finde Enslev By Ejerlav og matrikelnummer 30 i Randers kommune. På ois.dk har man en søgebjælke, hvor man kan indtaste fx adresser eller matrikelnumre.

Velkommen til OIS

Søg på adresse, BFE-nummer eller matrikel

Hvad kan jeg søge på? ^

Adresse: Hvis både såkaldte Enhedsadresser, f.eks. en lejligheds adresse, og Adgangsadresser, f.eks. opgangens adresse eller adressen på en villa.

Matrikelbetegnelse: Matrikelnummer kombineret med Ejerlavnavn og/eller ejerlavskode.

BFE-nummer: Unikt ID (nummer) der erstatter ejendomsnummer. BFE definerer et ejerskab, og kan inkludere en eller flere bygninger / lejligheder.

Velkommen til OIS

enslev 30

 Adresse (3) >

 Matrikelbetegnelse (4) >

Matrikelbetegnelse: Matrikelnummer kombineret med Ejerlavnavn og/eller ejerlavskode.

BFE-nummer: Unikt ID (nummer) der erstatter ejendomsnummer. BFE definerer et ejerskab, og kan inkludere en eller flere bygninger / lejligheder.

Vi indtaster "enslev 30" og som resultat får vi at vide, at der er 3 adresser og 4 matrikelbetegnelser. Da vi søger et matrikelnummer, vælger vi de fire matrikelbetegnelser.

Blandt de fire muligheder, der dukker op, vælger vi "30 Enslev By, Enslev".

Velkommen til OIS

Matrikel enslev 30

- 30 Enslev By, Enslev (880351)
Landsejerlavskode: 880351
- 30b Enslev Hgd., Velle (791452)
Landsejerlavskode: 791452
- 30a Enslev By, Velle (791451)
Landsejerlavskode: 791451
- 30b Enslev By, Velle (791451)
Landsejerlavskode: 791451

Oftest anvendte informationer

 Print

Adresse: Østendalsvej 99 Enslev, 89...	Grund-areal: 621 m ²	Ejer: Jens Aage Pedersen
BFE: 4081690	Bebygget areal: 190 m ²	Vurdering: 640.000 (2022)
Kommune: Randers (0730)	Byggesager: Nej	Salgspris:
Matrikel-ejerlav: 30 - Enslev By, Ensl...	Administrator:	

BBR-meddelelse

Vi får oplysninger om adressen på matrikel 30 i Enslev By, Randers kommune. Adressen er Østendalsvej 99, Enslev, 8983 Gjerlev.

Ved at vælge "Bygning 1" får vi yderligere oplysninger om ejendommen. Blandt andet kan vi se, at hovedhuset blev opført i 1880, og at der var en om- eller tilbygning i 1977.

Opførelsesår

Opførelsesår (BYG.026):	1880
Om-/tilbygningsår (BYG.027):	1977
Dato for midlertidig opført bygning (BYG.029):	

Man kan på ois.dk også gå den anden vej, nemlig indtaste adressen og finde frem til samme data, hvor man kan se ejerlav, matrikelnummer og de øvrige oplysninger nævnt ovenfor.

Det skal bemærkes, at der ikke ligger huse/ejendomme på alle matrikelnumre. På landet vil en del af matriklerne i dag blot være markjorder uden nogen form for bebyggelse. Det kan blandt være fremkommet ved, at et husmandssted er blevet nedlagt, huset er blevet nedrevet, og jorden solgt til en af de omkringliggende gårde. Så selv om familien har boet på matriklen tidligere, er det ikke sikkert, at huset er bevaret.

Husk

På siden digdag.dk er det muligt at se landkort med forskellige inddelinger. Vælger man både at se sogne og ejerlav kan man se, hvilke ejerlav, der hører til et bestemt sogn.

Der er en vejledning til brug af digdag.dk i Slægtsforskeren 2019, nr. 4, side 38. (slaegtsbibliotek.dk/900725.pdf).

Folketællinger og matrikelnumre

Som beskrevet blev de nuværende matrikelnumre indført i 1844, så det ville være dejligt, om der i alle folketællinger fra 1845 og frem var anført matrikelnumre ved de forskellige familier. Så heldige er vi desværre ikke. Faktisk skal vi helt frem til 1901, før det generelt er sådan, at matrikelnumrene er anført på folketællingslisterne. Derefter kan vi som regel regne med, at der er anført matrikelnumre i folketællingerne.

Har man fundet sin familie i en folketælling fra 1901 og frem, vil man altså kunne se et matrikelnummer. Ejerlavet står måske ikke udtrykkeligt nævnt, men start med det ejerlav, der svarer til landsbyen, som familien bor i. Matcher det ikke noget ejerlav, må man tjekke et kort over ejerlavene eller man kan relativt hurtigt tjekke de ejerlav, der findes i det pågældende sogn.

I folketællingerne før 1901 er der sjældent oplyst matrikelnumre. Det kan derfor være svært alene ud fra folketællingerne at finde ud af, hvor en ejendom har ligget. Ganske vist er der tit anført numre ud for hver familie, men der er tale om løbenumre eller tilsvarende. Det er muligt, at tællingsmanden har gået samme rute ved de forskellige folketællinger, og at man derfor kan regne ud, hvor de forskellige familier har boet – men det er noget af et puslespil og under alle omstændigheder en usikker metode.

Man kan også forsøge at følge familierne frem i tid. Hvis man fx har en familie i 1880 folketællingen, kan man måske finde familien i 1890 folketællingen og igen i 1901. Hvis de så i øvrigt ikke er flyttet i mellemtiden, har man fundet frem til deres matrikelnummer.

Hvis de til gengæld er døde i mellemtiden, er det en udfordring. Men man skal huske, at husmandssteder ofte blev overtaget af et af børnene, og hvis forældrene i en periode boede på aftægt, er det måske samme hus, og man kan nu følge det pågældende hus frem til 1901. Det samme gælder i endnu højere grad gårdene.

Hvis disse metoder ikke fungerer for tiden før 1901, er anvendelsen af de gamle matrikelkort en mulighed, som beskrives senere.

<h2 style="text-align: center;">Hovedliste.</h2> <p style="text-align: center;">Ojætnelse paa Folketallet den 1de Februar 1901 i Ejendommen, Matrikel-Nr. <i>30</i> i <i>Enslev</i> By i <i>Enslev</i> Sogn i <i>Gjeller</i></p> <p style="text-align: center;">(Her optæres ikke de Personer, som ere midlertidig borte, se Tilægslisten paa Bagbladet.)</p>														
Familie- ets Lebe- aar.	Samtlige Personers Navn (ogaa Fornavn). Ved Børn, endes <i>uden</i> Navn, sættes „Døds“ eller „Fuge“.	Kønnet Mænd (M) Kvinder (K).	Fødsaar og Fødsdag.	Ages- skæb- lig Stil- ling. (U), Gift (G), Esket, eller Ekte (E), Separe- ret (S), Tra- skilt (F).	Trossandfærd (Folketkirkens eller Nærrets paa det Trossan- dæfærd, man tilhører, eller „uden for Trossandfærd“).	Fødested. 1) Indenlandsk Fødested: Købstaden, Handels- pladsens eller Sognets og Amtets Navn (aa Amtet ikke angives, sættes ved- kommende Landstid, (Eks. Fyn, Jylland osv.) 2) Født i Udlandet: Landets Navn.	Substantivets Endelser ud- talttes den af dem, der ere borte <i>uden for det Sogn</i> , i hvilket de opholds og paa Tøllings- dalen, eller som en Tid have haft fast Bopæl uden for dette Sogn.		Hvilket Aar taget fast Bopæl i Sognet?	Sistete Bopæl for Tilflytningen.	Stilling i Familien: Hvorfor, Hus- værd, Børn, Næsting o. l., Tjenestestående (naar vedkommende har Skolematsdag, Pensionær, lægerende.	Ekhvers. Livsstilling, Forretning, Næstingvej, ogsaa Hus- moderen eller Børnens særlige Ekhvers. Hvis nogen har flere Ekhvers, anføres disse, Hovedekhver først. Man angiver udtrykkelig det Fag, man arbejder i, og sin Stilling i Faget (Gaardejer, Daglejer ved Gaardeste, Møllejæder, Mønsterejendom osv.). Lever man hovedsagelig af Fornæst, privat Under- støttelse, Albedomsunderstøttelse, Fattigheds- hjælp, anden støtte, men tillige Ekhvervet. Fuldstændige værgeløse o. l. sættes forhen- værende som tidligere Livsstilling Navn; Tjende, hvis Arbejde ikke blot er Husgering, angives her deres særlige Beskæftigelse. Jærnsfor Forsidens Regler Nr. 4.	Substantivets End- elser af dem, hvis Hoveder og Hænder ikke have Befrielse Rechtens udtryk- kerende som af Hoveder og andere Art (Klæde- tæve, Hænderklæde eller Hænderklæde Arbejdsmænd, Fyrt- jænder, o.	Navn og Virken den Institution man for Tiden arbejder Er man for Tiden aktive
							1.	2.						
1.	<i>Ans Marie Pedersen</i>	<i>K.</i>	<i>1862 79</i>	<i>G.</i>	<i>Folketkirkens Hovedstad</i>	<i>1862</i>	<i>1900</i>	<i>1875</i>	<i>Enslev</i>	<i>Hustru</i>	<i>Kiøplad, skole og daglejer</i>			
2.	<i>Ans Højeste Johanne Nielsen</i>	<i>K.</i>	<i>1872 79</i>	<i>M.</i>	<i>h</i>	<i>1876</i>	<i>h</i>	<i>h</i>	<i>h</i>	<i>Hustru</i>				
1.	<i>Ans Kirstine Andreassen</i>	<i>K.</i>	<i>1876 79</i>	<i>G.</i>	<i>h</i>	<i>1876</i>	<i>1875</i>	<i>1875</i>	<i>Gjeller</i>	<i>Hustru</i>	<i>Kiøplad, skole og daglejer</i>			
2.	<i>Ans Kirstine Andreassen</i>	<i>K.</i>	<i>1877 79</i>	<i>.</i>	<i>h</i>	<i>1877</i>	<i>h</i>	<i>h</i>	<i>h</i>	<i>Hustru</i>				
3.	<i>Ans Kirstine Andreassen</i>	<i>K.</i>	<i>1878 79</i>	<i>.</i>	<i>h</i>	<i>1878</i>	<i>h</i>	<i>h</i>	<i>h</i>	<i>Hustru</i>				

Her er den tidligere omtalte matrikel nr. 30 i Enslev ejerlav i Enslev Sogn, Randers Amt, i folketællingen 1901. Der bor to gifte kvinder med deres børn i huset – mændene bor ikke hjemme, da de arbejdede henholdsvis ved cementfabrikken i Assens (Randers Amt) og som daglejer ved landbruget i Kastbjerg. Hustruerne var nødsaget til at bidrage til den stramme økonomi med husflid og forefaldende arbejde ved landbruget.

Østendalsvej 99 i Enslev, som huset fra 1880 ser ud i dag (Google Streetview)

Den digitale tingbog

Når en ejendom eller jordlod skiftede ejer, eller der blev optaget lån i ejendommen, blev dette tinglyst og anført i tingbogen. Tingbogen hører under retssystemet (retsbetjenten til 1919 og retskredsen efter 1919). Det er en relativ sikker kilde, og man må som udgangspunkt antage, at oplysningerne er korrekte.

Det gode ved tingbogen er, at der her ikke gælder en tilgængelighed på 75 år, så oplysninger om ejerforhold på ejendomme er umiddelbart tilgængelige.

I dag er tingbogen elektronisk, og man kan på hjemmesiden tinglysning.dk se data for nyere tinglysninger i Danmark. Man får flest oplysninger, hvis man logger ind.

For den tidligere nævnte ejendom på Østendalsvej 99 i Enslev kan man således ved opslag se, at den nuværende ejer hedder Jens Aage Pedersen, og han er født den 11. november 1946. Desuden, at han købte ejendommen for kr. 33.000 i 1969. Hvis ejendommen er handlet flere gange i nyere tid, vil man også kunne se nogle af tidligere ejere. Tinglysning.dk er i øvrigt en af de få kilder, hvor man kan finde fødselsdatoen for nulevende personer, hvis altså de ejer fast ejendom.

Adkomster	
Dokument:	
Dokumenttype:	Skøde
Dato/løbenummer:	01.08.1969-1977-68
Adkomsthavere:	
Navn:	Jens Aage Pedersen
Cpr-nr.:	111146-****
Ejerandel:	1 / 1
Købesum:	
Kontant købesum:	33.000 DKK
Købesum i alt:	33.000 DKK
Dato for overtagelse:	01.08.1969

Fra tinglysning.dk for ejendommen Østendalsvej 99 i Enslev

Digitaliserede tingbøger

Skal man et skridt længere tilbage, skal man have fat i de fysiske tingbøger, der heldigvis findes skannet på Arkivalieronline under punktet "Ejendomme" og "[Digitaliserede tingbøger](#)".

De digitaliserede tingbøger dækker fra ca. 1927 til ca. 2000, men man skal ikke regne med, at de altid er komplette, da langt fra alle ejendomme er beskrevet tilbage til 1927. De digitaliserede tingbøger indeholder kun kortfattede oplysninger om ejerforhold og tinglæsninger, ikke dokumenters fulde ordlyd.

For at fastslå, hvilken tingbog man skal have fat i, skal man kende navnet på den retskreds, som ejerlavet ligger i, da tingbøgerne følger retskredsene. Man kan blandt andet anvende digdag.dk til dette eller publikationen "[Danmarks administrative Inddeling \(November 1930\)](#)", der er online ved Danskernes Historie Online.

Når man har valgt den korrekte retskreds, kan man vælge området inden for retskredsen, og det er typisk det aktuelle sogn. Herefter ser man tingbogen, hvor alle matrikler er gennemgået i nummerrækkefølge. Bemærk, at der forrest i bogen vil være en oversigt over matriklerne, og hvordan disse måtte være ændret – den er god at tjekke, hvis fx matriklen er blevet oprettet eller nedlagt i denne periode.

Hvis vi tager vores gennemgående eksempel, kan vi konstatere, at Enslev sogn i Randers Amt faktisk ikke hører til Randers Retskreds, men til Mariager Retskreds. Derfor slår vi den digitaliserede tingbog op under "Retten i Mariager" og derefter vælger vi "Enslev Sogn". Ved at bladere frem i bogen når vi til matrikel nummer 30 på opslag 294.

Vi kan konstatere, at matrikel 30 består af 623 m², og at den blev overtaget af Jens Aage Pedersen i 1969, som vi allerede vidste fra tinglysning.dk. Desuden fremgår det, at der har været splid om kørsel med bil mellem matrikel 30 og matrikel 23, hvilket er blevet lyst i

tingbogen i 1986. Desuden fremgår låntagningerne, herunder i 1977, hvor huset blev ombygget.

Desværre fremgår det ikke af den digitaliserede tingbog, hvem der ejede huset før Jens Aage Pedersen købte det i 1969. Det er som nævnt ikke usædvanligt, at oplysningerne ikke går tilbage til 1927 i denne kilde.

Område - 1/10-1927

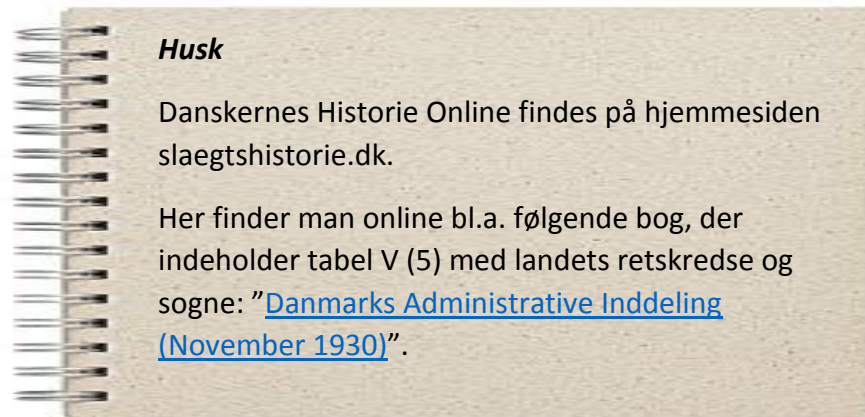
291

Akt: Skab B nr. 232 Matr. nr. 30

Navn: Salmdalvej 99 Ejerlav: Enslev by, Enslev

Landbrugs- ministeriets skrivelse af:	Matr. nr.	Areal ha a'	Bemærkninger	Nr.	Lyst: (Årstal/År)	I. Ejendomsret	Købssum (Årstal/År)	Bemærkning
19/10-1969	30	623		1.	1/8-1969 1977	Jens Aage Pedersen skøde på 30. (fra Jens A. Jensen)	33.000 (38.000)	

Udsnit af den digitaliserede tingbog for matrikel nr. 30 i Enslev

Husk

Danskernes Historie Online findes på hjemmesiden slaegtshistorie.dk.

Her finder man online bl.a. følgende bog, der indeholder tabel V (5) med landets retskredse og sogne: "[Danmarks Administrative Inddeling \(November 1930\)](#)".

Realregistre

Før tingbøgerne fandtes der blandt andet realregistre, og for at komme længere tilbage med vores ejendom i Enslev Sogn, er vi nødt til at søge i de ældre realregistre for ejerlavet i Enslev Sogn. De er heldigvis også skannede, og findes på Arkivalieronline under "Ejendom" og derefter "[Realregistre, skøde- og panteprotokoller](#)".

Realregistrene er en slags indholdsfortegnelse til skøde- og panteprotokollerne. Indtil 1927 indeholder registrene datoer for ejendoms køb, servitutter og lån. De er ordnet efter amt og herred, og når man åbner arkivalierne for et herred, kan det godt se uoverskueligt ud. Det skyldes, at der både er realregistre samt skøde- og panteprotokoller, og at disse ikke nødvendigvis er ordnet på en konsistent måde.

Når man har fundet realregisteret for Gjerlev Herred, kan man ved klik på "+" åbne de underliggende bøger, og her finder vi to bøger for Enslev Ejerlav fra 1916 og frem til 1955 (bog I og bog II). Matrikel nummer 30 findes i bog II. Desuden er der også en bog for Enslev fra 1858 til

1916. Det er disse to bøger, vi skal kikke i, for at blive klogere på huset på Østendalsvej 99 i Enslev.

I den nyeste bog (dækkende 1916-1955) finder vi matrikel nummer 30 i Enslev Ejerlav på opslag 92. Her fremgår der blandt andet en ejerrække, der ser sådan ud:

- Ane Mette Mikkelsen (fra 1915)
- Enke Ane Pedersen, født Poulsen (fra 1920)
- Karen Marie Pedersen (fra 1928)
- Alfred Kristensen Bundgaard (fra 1929)
- Mette Bundgaard (fra 1936)
- Marius Kristensen Bundgaard (fra 1940)
- Jens Andersen Jensen (fra 1949)

Vi må antage, at det var sidstnævnte Jens Andersen Jensen, der i 1969 solgte ejendommen til den tidligere nævnte Jens Aage Pedersen. Ejendommen skiftede mellem mange hænder i denne periode, men vi kan fornemme ud fra navnene, at den har været i samme families eje i flere generationer.

Amt

Randers Amt *

Arkiv

Gjerlev-Onsild Herredsfoged *

Indhold

- + [Afskrift af Viborg Landstings skøde- og panteprotokoller \(1805 - 1805\)](#)
- + [Afskrift, skøde- og panteprot. for vestlige sogne i Onsild \(1789 - 1927\)](#)
- + [Kronologisk register \(1745 - 1858\)](#)
- + [Navneregister til realregistre I \(1858 - 1916\)](#)
- + [Navneregister til skøde- og panteprotokoller for Gjerlev-Onsild Herreder \(1747 - 1927\)](#)
- + [Protokol over obligationer \(1895 - 1897\)](#)
- + [Realregister \(1845 - 1955\)](#)
- + [Realregister over skøder \(1745 - 1858\)](#)
- + [Register til Viborg Landstings skøde- og panteprotokol \(1805 - 1805\)](#)
- + [Skøde- og panteprotokol, Gjerlev Herred \(1747 - 1808\)](#)
- + [Skøde- og panteprotokol, Gjerlev-Onsild Herreder \(1808 - 1927\)](#)
- + [Skøde- og panteprotokol, Onsild Herred \(1747 - 1806\)](#)
- + [Tillægs- og konceptregister til realregistre \(1879 - 1916\)](#)

Enslev ligger i Herslev Sogn, Gjerlev Herred, og her ses arkivalierne for herredet frem til 1927 på Arkivalieronline. Realregisteret, der er relevant, er her markeret med gråt.

290

Akt: Skab B Nr. 237.

Fra Gl. Register fol. 250 af L. Udstykket fra Matr. Nr. fol.

Matr. Nr. 30 Enslev		Adkomster.	
		Nr.	Dokumentet.
		1	47/143 Skide fra Gjerlev Onsd. Herredens Skifferet som behandlet med Mikkelsens Døkte hos Anne Mette Mikkelsen på Nr. 30, udsat 20 Maj, 12 Juni 1915.
		2	47/146 Ende hos Peder og Poulsen. Sk. 29 April 1/2 Maj 1920 - 30 Løst
		3	10/1928(1903) Kærne Marie Pedersen, Skide. - Købsum 3300 Kr. - 30
		4	1/6 1929(183) Alfred Christensen Bændgaard, Skide. - Købsum 3300 Kr. - 30
		5	30/4 1936(188) Helle Bændgaard, Skide. Købs. 3600 Kr. Tak. 3300 Kr. - 30.
		6	30/1 1940(198) Marius Christensen Bændgaard, Skide. Købs. 4300 Kr. Tak. 3300 Kr. - 30
		7	2/13 1944(1955) Jens Andersen Jørgen, Skide. Købs. 9500 Kr., Tak. 4000 Kr. - 30.

Udstykn. Skrivelsens Datum.	Hartkorn.			Frastykkede Parceller.	
	Td.	Sk.	Fd.	Alb.	Litra. over, t. fol.
	0	0	0	1	3/4

Udsnit fra bogen "1916 Enslev II B49D-SP124 - 1955", matrikel 30 for Enslev Ejerlav. Den er fundet under Randers Amt og Gjerlev-Onsild Herredsfoged

Vi kan komme længere tilbage i tid, hvis vi åbner bogen "Kærby, Enslev, Gjerlev" dækkende 1858-1916. Allerede i den viste bog er der en reference tilbage, hvor den er fortsat fra, nemlig "Fra Gl. Register fol. 250". Så når vi åbner den ældre bog, kan vi nemt finde siden markeret med folie 250, og der finder vi en lang række tidligere ejere.

Ejerrækken kan nu udvides med følgende fra den ældre bog:

- Peder Christian Mikkelsen (må være ham, der byggede huset i 1880)
- Mads Christian Madsen (fra 1881)

- Birthe Marie Rasmusdatter (fra 1890)
- Niels Hansen (fra 1891)
- Poul Andreasen (fra 1895)
- Niels Marinus Nielsen (fra 1899 – det er ham, der ejede huset ved folketællingen 1901 nævnt i starten af kapitlet, og hvor hans hustru boede der sammen med en anden lejefamilie)
- Nikoline Nielsen (fra 1905)
- Jørgen Nielsen (fra 1906, eneste arving til Nikoline Nielsen)
- Christen Paulsen (fra 1906)
- Marius Christian Madsen Brygballe (fra 1907)
- Ane Mette Mikkelsen (fra 1915, efter førnævntes død)

Dermed har vi etableret en ejerække fra husets opførelse i 1880 til i dag, bestående af ikke mindre end 16 forskellige ejere.

Ved alle overtagelser af ejendommen er der udarbejdet et skøde, der vil give yderligere oplysninger om pris, betingelser og meget andet. Disse skal findes i skødeprotokollerne, hvor de er ordnet kronologisk. I ovennævnte tilfælde er der direkte henvisninger til sagen i skødeprotokollen, men skulle dette ikke være tilfældet, kan man slå op efter overtagelsesdatoerne. Har man ikke en reference eller en dato, men navnet på en ejer, kan man i stedet starte med navnregistrene til skødeprotokollen.

Den første handel, vi har fundet, var i 1881 fra Peder Christian Mikkelsen til Mads Christian Madsen. Af realregisteret fremgår det, at handlen er tinglyst den 15. marts 1882 og findes i protokol nummer 27 folie nummer 372. Vi slår derfor op i ”Skøde- og panteprotokol, Gjerlev-Onsild Herreder (1808 - 1927)” og finder folie (side) 372. Her finder vi købsaftalen mellem de to nævnte. Det fremgår, at Peder Christian Mikkelsen havde erhvervet grunden i 1870, og det lader til, at han i 1880 byggede et nyt hus, som han nu solgte videre for kr. 1.600. Vi kan også læse, at alt nagelfast inventar medfulgte i købet undtagen en kakkellovn og gruekedlen.

Af den tidligere købekontrakt af 1870 fremgår det desuden, at Peder Christian Mikkelsen havde købt grunden og det gamle hus af sin svigerfar, der havde erhvervet grunden i 1835 og således havde bygget det første hus, der i 1880 blev fjernet til fordel for det hus, der stadig i dag står på adressen.

349

Den 15 Marts 1882.

Lumpel 10 Td 65 q.

Jens Olsen i sin detegrede Hansens Peder Christian Mikkelsen af Eniles og Gaarden Mads Christian Hansen i sammesteds Windyaart og oprettede herud følgende.

Kjøbekontrakt

Jeg Peder Christian Mikkelsen sælger og af-
hænder herud til Mads Christian Hansen det
nøj efter Skjede af 15 November 1870, tinglaist 21
December s. A., tilhørende Huse i Eniles By og
Lagene med tilhørende Grund og Have af Hart-
st. 30-19 Alen med tilhørende

Starten af købekontrakten mellem Peder Christian Mikkelsen og Mads Christian Hansen

Husk

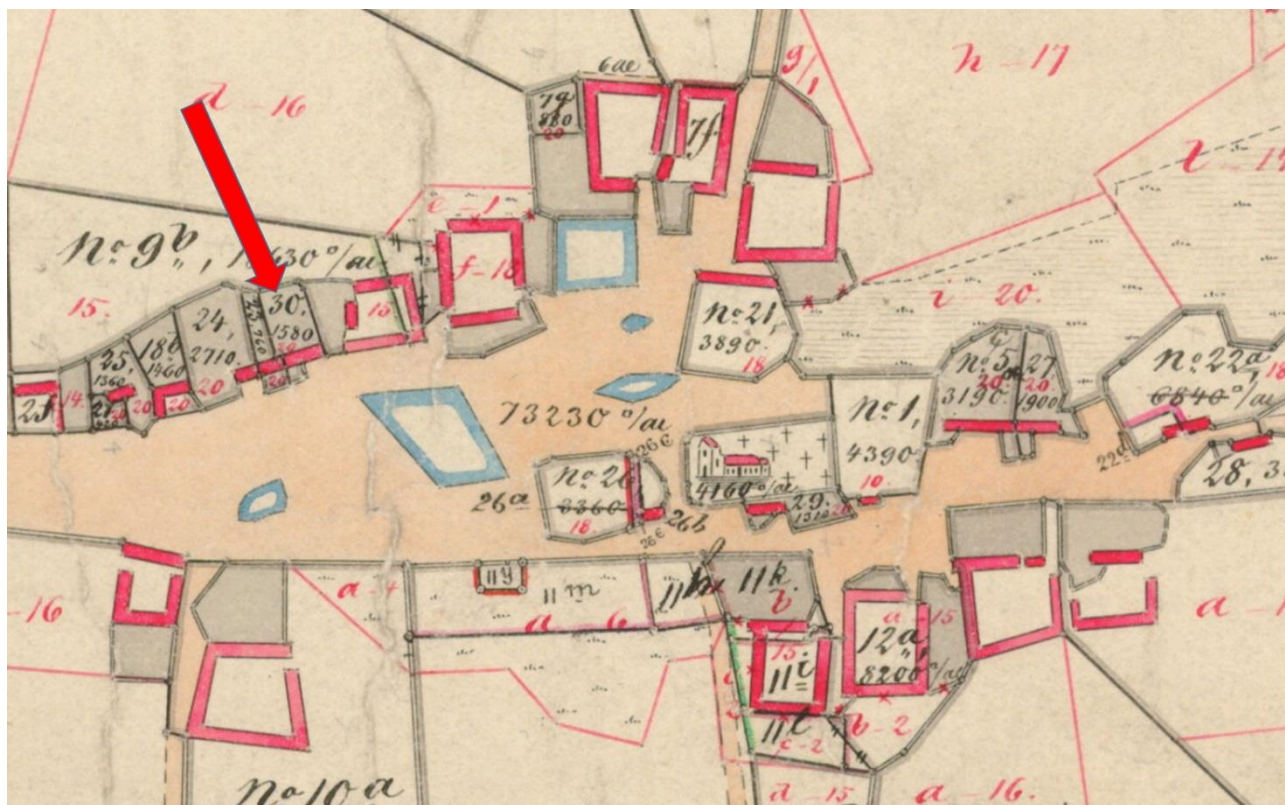
Hvis man slår navnet på et sogn op på Wikipedia, får man en række nyttige oplysninger om sognet, herunder hvilke byer og ejerlav, der er i sognet, samt hvilket amt og herred, sognet tilhører.

Matrikelkort

Sidste stop på rejsen omkring matrikel 30 i Enslev Sogn og Ejerlav er de gamle matrikelkort. Disse er både meget illustrative og viser placeringen af matrikler og huse på de gamle kort. Matrikelkort over hvert ejerlav er udarbejdet med mellemrum gennem historien. Man finder de historiske kort på hjemmesiden historiskekort.dk.

På hjemmesiden trykker man på "Kort" lige under topbanneret, og derefter vælger man boksen med "Matrikelkort". Man kan nu søge på fx ejerlav og se de matrikelkort, der er udarbejdet gennem tiden.

I det konkrete tilfælde søger vi på "Enslev By", og da der er flere steder med dette navn, kommer der en del kort frem fra forskellige lokaliteter. Vi finder nu "Enslev By, Enslev" og vælger et kort – her har vi valgt et matrikelkort, der dækker 1864-1898. På kortet kan vi tydeligt se placeringen af matrikel 30 i forhold til det udseende, som landsbyen Enslev havde på dette tidspunkt.

Udsnit af matrikelkort for Enslev By og Ejlerlav, Randers Amt, dækkende 1864-1898. Pilen markerer placeringen af matrikel nummer 30 med huset markeret som en rød firkant. Det må være det hus, der blev opført i 1880.

Google Maps over Enslev Landsby i dag med markering af huset på matrikel nr. 30, adressen Østendalsvej 99.

På de gamle, historiske matrikelkort, vil ejerne af gårdene og til tider også jordlodderne være anført. Har man derfor et navn på en gårdejer, samt navnet på sognet, og vil finde ud af, hvor gården lå, kan de ældste matrikelkort være en hjælp til dette. Finder man den pågældende gård på et gammelt matrikelkort, kan man sammenligne positionen med et nuværende luftfoto af området, og derved fastlægge den nuværende position (hvis gården stadig findes).

Konklusioner

At arbejde med ejendomshistorie er ikke det nemmeste inden for familiehistorien, men der er jo ingen, der har sagt, at det skal være let!

En af udfordringerne er at arbejde med Danmarks administrative inddeling, idet man inden for dette emne har behov for blandt andet sogn, ejerlav, amt, herred og retskreds. De fleste er vant til sogn, herred og amt, mens ejerlav og retskredse kan være nye begreber, der skal udforskes. Der er dog hjælpemidler til at finde de geografiske sammenhænge, herunder siden digdag.dk.

En begrænsning er også, at man godt kan have boet i et hus uden at have ejet det, og det er så kun folketællingerne fra 1901, der kan knytte en familie sammen med matrikelnummeret. Lejere af huse optræder ikke i realregistre o.lign.

Når det er sagt, er der gode muligheder for at dokumentere en ejendoms historie sammen med dens ejere gennem tiden. Dette skyldes – naturligvis, fristes man til at sige – at man allerede fra 1600-tallet ønskede at foretage skatteopkrævninger baseret på ejerskab af jord og jordens værdi (udbytte). Derfor har der i flere århundreder været styr på jorden og dens ejere i Danmark i form af veldefinerede matrikler.

Der går således en lige linje fra matrikuleringen i 1844 og til de grunde, som vi i dag bebor. Det er godt, for når man har styr på ejerne, kan man kortlægge hvor en ejendom har ligget, og hvem der har boet i den.

En ejendoms unikke identifikation i form af et ejerlav og et matrikelnummer genfinder man i de fleste af de kilder, som vi benytter til ejendoms historie. Det optræder i tinglysning af salg, pantebreve og servitutter uanset om det er nutidens elektroniske tinglysning eller realregistre og skødeprotokoller fra 1800-tallet. Samtidig har vi en hjælp på ois.dk til at oversætte matrikelnumre til og fra de nuværende adresser.